

Zhodnocení šlechtitelského programu plemene velšský pony a kob za rok 2022

1. Cíl šlechtitelského programu

Plemenná kniha velšských plemen pony a kob byla založena v r. 1901 ve Velké Británii. Šlechtění velšských plemen pony a kob v České republice vychází z obecně závazných právních předpisů České republiky a řídí se především pravidly mateřské plemenné knihy ve Velké Británii (The Welsh Stud Book) a dále dlouhodobým programem navrženým Radou plemenné knihy. Chovný cíl se zabezpečuje metodu čistokrevné plemenitby u sekcí A, B, C, D u nichž je plemenná kniha uzavřená. U sekce WPBR je plemenná kniha otevřená a pro zápis do plemenné knihy je podmínkou přítomnost minimálně 12,5% podílu registrovaných velšských genů. Selektce se provádí na základě výběru, informací a výsledků hodnocení. U hřebců je kladen důraz na silnější selekční tlak. V současné době Rada PK pracuje na návrhu nového řádu plemenné knihy a ŠP, který navazuje na pravidla mateřské plemenné knihy, ale měl by přinést pro chov určité osvěžení s cílem zaměření na charakter a exteriér chovaných zvířat.

2. Stav populace plemene

V posledních několika letech došlo a stále dochází k nárůstu počtu koní velšských plemen evidovaných v PK velšských koní. A to zejména po odchodu Velké Británie z EU, kdy bylo nutné zapsat koně, kteří byli dříve registrováni pouze v mateřské PK, do české plemenné knihy. Velký vliv má také stále větší obliba tohoto plemene ve sportovní i rekreační činnosti a také výrazně větší počet chovatelů s více jedinci. Na začátku roku 2022 bylo v ÚEk evidováno 2725 koní velšských plemen. Na konci téhož roku bylo evidováno 3608 koní, což je meziroční nárůst o 883 koní.

Početní stavy koní dle pohlaví	
Hřebci	124
Klisny	840
Ostatní	2644

Tab. 1 – početní stavy koní dle pohlaví v roce 2022

Počty zařazených koní do PK	
Hřebci v chovu	11
Klisny v chovu	93

Tabulka č. 2 – počty nově zařazených koní

Počty narozených koní	
Hřebci	135
Klisny	137

Tabulka č. 3 – počty narozených koní v roce 2022

Tabulka č. 1 a tabulka č. 2 ukazuje na početní stavy plemene velšský pony a kob v České republice v roce 2022. Z výše uvedených tabulek jasně vyplývá, že chovatelská základna plemene je velmi početná. V roce 2022 bylo 124 registrovaných hřebců všech sekcí, což je stav, který je odpovídající letem minulým. Nadprůměrná statistika je u nově zapsaných jedinců, která je daná změnou chovu po brexitu v roce 2020. Tomu odpovídá i počet koní nově zapsaných do plemenitby, kterých bylo v loňském roce 104. Počet klisen také zaznamenal nárůst, je využíváno celkem 840 klisen. V loňském roce bylo také registrováno více klisen do chovu, a to 93. Výhodou pro plemeno je, že klisny všech sekcí a hřebce sekcí A, B, C a D lze zapsat do základní plemenné knihy i u chovatele. Tato možnost se velmi osvědčila v době pandemie, kdy bylo méně svodů, a tento trend trvá dodnes.

Vzrůstající tendenci ukazují i počty nově narozených koní, které prezentuje tabulka č. 3. V roce 2022 bylo narozeno 272 hříbat celkem, z toho to 135 hřebců a 137 klisen. Oproti 174 hříbatům narozeným v roce 2021 se jedná o velký početní skok.

3. Počty zapsaných hřebců a klisen do PK

V roce 2022 bylo do plemenné knihy zařazeno 93 klisen a 11 hřebců. Stále více chovatelů využívá zápisy tzv. pouze s inspektorem a díky tomu se rozšiřuje také chovatelská základna. Do akceleračního programu bylo zařazeno celkem 18 jedinců na základě exteriéru, sportovní výkonnosti, absolvování zkoušek výkonnosti, nebo výkonnosti či exteriéru potomstva. Cílem akceleračního programu je dosáhnout maximálního genetického pokroku především prostřednictvím těch klisen, které svojí fenotypovou kvalitou (exteriéru i ostatních rozhodujících, zvláště charakterových vlastností), zaručují produkci kvalitních potomků ve smyslu platného šlechtitelského programu.

Klisny v oddílech PK:

HPK-AP – 124, HPK – 164, ZPK – 552

Klisny po VZ – 157

Hřebci v oddílech PK:

HPK-AP – 62, ZPK – 62

Hřebci po VZ – 17

4. Výsledky testování a posuzování

Zkoušky výkonnosti:

V roce 2022 se uskutečnily pouze jedny zkoušky výkonnosti, a to při Národním šampionátu v Hradištku u Sadské 19. 6. Zkoušek se účastnili 4 koně, 2 v zápřeži a 2 pod sedlem. Všichni 4 ve zkouškách uspěli. Průměrná známka byla 8,2.

Zkoušky výkonnosti nejsou u velšských plemen pony a kob povinností k zařazení do plemenitby. Jsou však jednou z možností k zařazení jedince do HPK a AP. ZV může klisna nebo hřebec absolvovat od 4 do 7let. Stále více majitelů svých koní se o zkoušky výkonnosti zajímá a počet koní, kteří absolvují ZV se zvyšuje.

Zhodnocení akceleračního programu:

Podmínky pro zařazení jedince do akceleračního programu zůstávají stejné jako v letech předešlých. Dochází ke zvyšování počtu koní, kteří absolvují výkonnostní zkoušky pod sedlem i v zápřeži a zvyšuje se nejen počet, ale také kvalita připravenosti koní.

V rámci mezinárodního šampionátu dochází také k nárůstu přihlášených a nejen ke zvýšení kvality v exteriéru, ale také ke zvýšení kvality předvádějících a připravenosti koní. V loňském roce se Rada PK rozhodla v souladu s Řádem PK uspořádat pouze jeden celostátní svod s možností zápisu do AP a to v rámci Národního šampionátu v Hradištku u Sadské 18. a 19. 6. Díky tomu byla ve třídách rozhodných pro udělení AP velmi dobrá účast a tím pádem i možnost porovnání většího procenta zvířat z daných ročníků mezi sebou. V rámci akceleračního programu se rada plemenné knihy snaží chovatele a majitele koní motivovat k absolvování zkoušek výkonnosti.

5. Prezentace plemene na výstavách

Největší akcí v roce 2022 byl Národní šampionát v Hradištku u Sadské 18. a 19. 6., dále se konaly výstavy v Děpoltovicích, Olomouci a Plasích. MŠ v Hradištku posuzovali pánové Davy Wormgoor (NL) a Stein Langørgen (NOR). Celkovým šampionem dne se stala klisna sekce D – PENNAL MY DREAM a celkovým vícešampionem klisna sekce A – TRAWEL RHIAN. Na této výstavě svaz již tradičně uděluje ocenění nejlepším mladým koním českého chovu aby pozitivně motivoval chovatele. Letošní Nejlepší mladou klisnou z českého chovu se stala klisna sekce D – PRETORIA MOONLIGHT a Nejlepším mladým hřebcem z českého chovu hřelec sekce A – EYRILL GILLIAN. Členové ČSCHVK se pravidelně zúčastňují vrcholových akcí v zahraničí (výběr hřebců v Nizozemí, Royal Welsh Show ve Velké Británii, dražby v Nizozemí i Velké Británii). Stejně tak se členové rady plemenné knihy a předsednictva zúčastňují každoročních setkání plemenných knih s mateřskou plemennou knihou, které v posledních letech probíhají on-line. V loňském roce se zástupci předsednictva účastnili také on-line výroční schůze WPCS.

Welsh international show Aachen:

V srpnu 2022 vyjela silná equipa chovatelů a majitelů koní z české republiky na 21. mezinárodní výstavu v německých Cáchách. Welsh international show je největší výstava welsh pony a cob na evropském kontinentě a je pořádána každé dva roky, pokaždé v jiném státě. V letošním roce bylo pořadatelskou zemí Německo a destinaci u našich sousedů využila opravdu početná skupina českých chovatelů.

Chovatelská část:

Karlen Krawitz – 4. místo hřebci sekce B

Goldmane Jack Daniels – 5. místo hřebci sekce A

Ysselvliedts New Jersey – 7. místo hřebci sekce A

Trevallion S Princess Polly – 1. místo 2leté klisny sekce D, šampion mladých

Danaway Aurelia – 2. místo 3leté klisny sekce D

Calard Amazing Fire – 3. místo 3leté klisny sekce D

Kensa Celtic Princess – 2. místo klisny sekce D

Sportovní část:

Karlen Krawitz – 2. místo jezdecká třída sekce B

Trawel Marvel – 1. místo private driving, šampion sportovních tříd

6. Celkové zhodnocení naplňování šlechtitelského programu

Šlechtitelský program je nadále naplňován výběrem nejlepších klisen a hřebců do Akceleračního programu (AP) a Hlavní plemenné knihy (HPK). Stejně tak, jako pořádáním mezinárodního šampionátu s vysokou účastí a možností porovnat jednotlivé jedince s ostatními. Velmi pozitivní je také stále se zvyšující počet jedinců účastnících se výkonnostních zkoušek.